

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/46/2021
Identifikačné číslo spisu: 8710206770
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8710206770.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. T., bývajúceho v H., proti žalovaným 1/ C. H., bývajúcemu v H., 2/ I. H., bývajúcej v H., obaja zastúpení JUDr. Petrom Behúňom, advokátom, so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia 44, o zaplatenie 5.749,46 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20C/203/2011, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2020 sp. zn. 8Co/99/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. mája 2019 č. k. 20C/203/2011-369 rozhodol tak, že I. žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 4.408,44 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 01. mája 2010 do zaplatenia, to všetko v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; II. v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol; III. žalobca má voči žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov konania v rozsahu 53,36 %, o ktorých súd rozhodne samostatným uznesením; IV. žalobca je povinný nahradiť trovy štátu v rozsahu 23,32 %.; V. súd náhradu trov štátu voči žalovaným 1/ a 2/ nepriznal.

1.1. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že podanou žalobou sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia, ktorým bude žalovaným uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.749,46 eur s prísl. Dôvodom podania žaloby je skutočnosť, že žalobca spolu s manželkou E. T. (dcérou žalovaných) od 27. marca 2004 do 12. júna 2010 žili spolu so žalovanými v byte žalovaných počas trvania manželstva. Dňa 10. februára 2009 žalobca uzavrel Zmluvu o poskytnutí spotrebného úveru, v zmysle ktorej bol žalovanému poskytnutý spotrebný úver vo výške 6.650 eur. Zámerom žalobcu bola investícia do bytu č. XX na X. poschodí bytového domu A.. Dôvodom investície mala byť dohoda účastníkov a manželky žalobcu na prevode bytu darovacou zmluvou na žalobcu s manželkou s tým, že darovanie bolo podmienené rekonštrukciou bytu. Z uvedeného dôvodu žalobca z vlastných prostriedkov nakúpil potrebný materiál a vykonal sám, resp. za pomoci svojich známych rekonštrukciu bytu. Následne došlo

k rozvratu manželstva žalobcu s dcérou žalovaných, a k odstúpeniu od ústnej zmluvy o budúcej darovacej zmluve. Z uvedeného dôvodu si žalobca voči žalovaným ako vlastníkom bytu uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu hodnoty použitého stavebného materiálu v sume 3.749,46 eur a tiež nárok za vykonané práce, ktorý vyčíslil sumou 2.000 eur. Na pojednávaní 13. mája 2019 právny zástupca žalobcu navrhol, aby súd žalobcovi priznal nárok vo výške tak, ako bola v konaní preukázaná znaleckým dokazovaním. Súd prvej inštancie v skrátenom konaní vydal 03. júna 2011 platobný rozkaz, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti tomuto platobnému rozkazu podali žalovaní odpor. Rozsudkom zo 16. januára 2015 súd prvej inštancie žalovaných zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 4.696,45 eur so zákonným úrokom z omeškania a vo zvyšku žalobu zamietol. Po odvolaní podanom žalovanými Krajský súd v Prešove ako súd druhej inštancie rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že boli porušené práva žalovaných v dôsledku neprítomnosti právneho zástupcu na pojednávaní 16. januára 2015. Po vrátení veci súd prvej inštancie doplnil dokazovanie znaleckým posudkom Ing. Miroslava Lissého č. 109/2018, krycím listom rozpočtu, rekapituláciou rozpočtu a súhrnným listom stavby, opätovne vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise. Nebolo sporné, že vykonaním prác sa hodnota bytu žalovaných zvýšila, i keď práce neboli vykonané kompletne. Čo sa týka hodnoty prác, v konaní bolo predložené odborné vyjadrenie znalkyne Ing. Aleny Pethöovej č. 8/2013 s tým, že právny zástupca žalovaných priznal (č. l. 180), že sa so znalkyňou stretol a komunikoval o obsahu odborného vyjadrenia, i keď ku vzájomnému kontaktu malo dôjsť po vypracovaní vyjadrenia. Uvedeným postupom právny zástupca žalovaných znemožnil prípadné objasnenie akýchkoľvek nedostatkov odborného vyjadrenia formou výsluchu znalkyne. S ohľadom na ustanovenie § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a na záver odborného vyjadrenia i znaleckého posudku mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca v byte žalovaných realizoval rekonštrukčné práce, pričom ich výška bola preukázaná v sume 4.696,45 eur (Ing. Pethöová), resp. 4.742,21 eur. Hodnota bytu žalovaných sa pritom zvýšila o sumu 4.408,44 eur a túto žiadal žalobca priznať. Žalovaní pritom nepreukázali výšku vlastných prostriedkov investovaných do rekonštrukcie, i keď tvrdili, že si tiež prostriedky požičali, preto mal súd prvej inštancie za to, že sa jedná o investované prostriedky žalobcu. Rozdielne závery konštatované znalcami nebolo možné vzhľadom na postup právneho zástupcu žalovaných konfrontovať, preto súd prvej inštancie prihliadol na hodnoty, ktoré boli v konaní preukázané znaleckým posudkom. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie prvým výrokom žalovaných zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu preukázanú znaleckým posudkom ako sumu, o ktorú sa zvýšila hodnota bytu žalovaných, teda 4.408,44 eur a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných, rozsudkom z 30. januára 2020 sp. zn. 8Co/99/2019 potvrdil rozsudok s výnimkou výrokov o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a trovách štátu a zároveň žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd konštatoval, že súdna prax sa ustálila v záveroch, že vynaložením investícií do cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vzniká vlastníkovi bezdôvodné obohatenie (v rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti) k okamihu, kedy ku zhodnoteniu došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci. Prospech z plnenia bez právneho dôvodu vzniká prijatím tohto plnenia a už v tomto okamihu tiež vzniká príjemcovi tohto plnenia peňažný dlh. Zo samotných tvrdení žalovaných uvedených v podanom odvolaní je zrejmé, že o prípadnej rekonštrukcii bytu sa dohadovali žalobca so žalovanými a ich dcéra, manželka žalobcu. K dohode nedošlo, pretože žalovaní a ich dcéra rekonštrukciu odmietali z dôvodu, že na to nemali peniaze. Keďže žalovaní nepopierajú, že boli a sú ochotní byť po vyplatení ostatných súrodencov previesť na svoju dcéru, prípadne jej partnera, vyznievajú celkom logicky aktivity žalobcu spojené so zabezpečením spotrebného úveru a realizáciou rekonštrukcie bytu žalovaných, aj keď, ako to tvrdia žalovaní, bez dohody, teda bez právneho dôvodu. Odvolací súd mal preto za to, že súd prvej inštancie vec právne správne posúdil ako bezdôvodné obohatenie žalovaných. Spochybňovaná aktívna vecná legitímácia žalobcu vyplýva rovnako zo samotného tvrdenia žalovaných, že spotrebný úver bol vyporiadaný v rámci dohody o vyporiadaní BSM v prospech žalobcu. Vo vzťahu k záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní výšky vlastných prostriedkov investovaných do rekonštrukcie žalovanými, odvolací súd poukázal v celom rozsahu na objasnenie uznesenia dôkazného bremena v bodoch 22., 23. napadnutého rozsudku. Napokon odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že súd prvej inštancie v odôvodnení

svojho rozhodnutia vysvetlil dôvody, pre ktoré nevypočul znalkyňu Ing. Alenu Pethöovú k záverom uvedeným v jej odbornom vyjadrení. Stretnutie právneho zástupcu žalovaných so znalkyňou a ich komunikáciu o obsahu odborného vyjadrenia považoval za taký postup právneho zástupcu žalovaných, ktorým znemožnil akékoľvek objasnenie nedostatkov odborného vyjadrenia formou výsluchu znalkyne. Nemožno teda vyčítať súdu prvej inštancie, že prihliadol na hodnoty, ktoré boli v konaní preukázané znaleckým posudkom znalca Ing. Miroslava Lissého. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok v jeho napadnutej časti ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s ustanovením § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP. Odvolací súd žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže v odvolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolatelia majú za to, že súd nesprávne posúdil nárok žalobcu s ohľadom na dohodu o vyporiadaní BSM, v zmysle ktorej bolo medzi zmluvnými stranami dohodnuté, že spotrebný úver, ktorý bol použitý na rekonštrukciu nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaných, prevzal žalobca. Uplatnený nárok žalobcu však v dohode o vyporiadaní BSM nie je zahrnutý, pretože žalobca si v konaní pred súdom neuplatňoval nárok na vrátenie spotrebného úveru, resp. na zaplatenie spotrebného úveru. Nakoľko súd mal za preukázané, že ide o bezdôvodné obohatenie, tento nárok vznikol za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a preto veriteľmi, ktorým vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka (žalovaných), majú byť obidvaja manželia. Preto sa na túto pohľadávku má vzťahovať režim bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré zaniklo právoplatnosťou rozsudku o rozvode manželstva 12. júna 2010. Z uvedeného dôvodu veriteľmi, ktorým vzniká právo na plnenie majú byť obidvaja manželia, nakoľko ide o nútené spoločenstvo v zmysle § 78 CSP, keďže ide o pohľadávku vzniknutú počas trvania BSM, ktorá nebola zahrnutá do dohody o vyporiadaní BSM z 19. júna 2013. Preto majú žalovaní za to, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nepatrí len žalobcovi, ale aj jeho bývalej manželke. Žalovaní majú ďalej za to, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že nedošlo k súhlasu s investíciami zo strany žalobcu. Žalovaní na preukázanie svojich tvrdení o investovaní finančných prostriedkov do rekonštrukcie bytu navrhli vypočítať ako svedka L. H., ktorý by dosvedčil túto skutočnosť. Rovnako žalovaní preukázali svoje investície do rekonštrukcie bytu dokladmi, ktoré sú súčasťou spisu, a ktoré súd pri rozhodovaní o uplatnenom nároku nebral vôbec do úvahy. Z týchto dôvodov žalovaní navrhli, aby najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu a vrátil na ďalšie konanie; aby im priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania a súčasne v zmysle § 444 ods. 1 CSP navrhli odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

4. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolatelia v danom prípade vyvodzujú prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/

CSP a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP namietali, že odvolací súd a súd prvej inštancie niektoré dôkazy nevykonali, resp. na ne neprihliadli, ako aj, že súdy nesprávne dôkazy vyhodnotili.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pod pojmom „procesný postup“ sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). Len ak je (takto interpretovaný) procesný postup nesprávny, môže byť strane sporu znemožnená realizácia jej procesných oprávnení (por. R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pojem „procesný postup“ teda nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ teda nemožno rozumieť samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (por. sp. zn. 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017, 8 Cdo 187/2017).

13. Vo vzťahu k námietke dovolateľov, že súdy navrhnuté dôkazy nevykonali, ako aj ich nesprávne vyhodnotenie, dovolací súd uvádza, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 01. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne

vyhodnotenie niektorého dôkazu.

14. Na podklade vyššie uvedeného, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaných je podľa § 420 písm. f/ CSP v tejto časti neprípustné.

15. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

17. Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver odvolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

18. Žalovaní namietali, že veriteľmi, ktorým vzniká právo na plnenie majú byť obidvaja manželia, nakoľko ide o nútené spoločenstvo v zmysle § 78 CSP, keďže ide o pohľadávku vzniknutú počas trvania BSM, ktorá nebola zahrnutá do Dohody o vyporiadaní BSM z 19. júna 2013, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nepatrí len žalobcovi, ale aj jeho bývalej manželke.

19. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (por. sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 27/2019, 4 Cdo 172/2017, 4 Cdo 148/2018).

20. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade žalovanými nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

21. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil ako vecne správny výrok súdu prvej inštancie o priznaní bezdôvodného obohatenia. V danom prípade dovolací súd po preskúmaní veci zistil, že dovolateľmi vymedzená právna otázka („veriteľmi, ktorým vzniká právo na plnenie, majú byť obidvaja manželia, nakoľko ide o nútené spoločenstvo v zmysle § 78 CSP, keďže ide o pohľadávku vzniknutú počas trvania BSM, ktorá nebola zahrnutá do dohody o vyporiadaní BSM z 19. júna 2013, preto nárok

na vydanie bezdôvodného obohatenia nepatrí len žalobcovi, ale aj jeho bývalej manželke") nie je otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd dovolateľmi nastolenú právnu otázku núteného spoločenstva na strane žalobcu nepovažoval za relevantnú pre svoje rozhodnutie, čo zreteľne vyplýva z bodu 32. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd reagujúc na odvolaciu námietku žalovaných, rozhodnutie ohľadne aktívnej vecnej legitímácie, zdôvodnil: „Spochybňovaná aktívna vecná legitímácia žalobcu vyplýva rovnako zo samotného tvrdenia žalovaných, že spotrebný úver bol vyporiadaný v rámci dohody o vyporiadaní BSM v prospech žalobcu." Ak sa odvolací súd právnu otázkou núteného spoločenstva na strane žalobcu v zmysle § 78 CSP nezaoberal, nemôže sa jej riešením na podklade dovolania zaoberať ani dovolací súd, inak by postupoval v rozpore s právnu úpravou a účelom dovolania. Pre úplnosť je potrebné dodať, že odvolací súd sa riadne vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami žalovaných a svoje rozhodnutie o dôvodnosti uplatneného nároku odôvodnil čo do rozsahu viac než dostatočne. Z odôvodnenia odvolacieho súdu prehľadne vyplýva, akými úvahami sa riadil a k akým záverom dospel, avšak vyplýva z neho tiež to, že dovolateľmi definovanou právnu otázkou sa nezaoberal, a teda pre jeho rozhodnutie v merite veci nebola podstatná.

22. Dovolací súd má za to, že predmetná dovolacia otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľmi nastolená otázka má v danom prípade povahu akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prítom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

23. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací súd uvádza, že v prejednávanej veci je potrebné si uvedomiť skutočnosť, že žalobcom uplatnená pohľadávka vznikla za trvania manželstva žalobcu a dcéry žalovaných E. T. a táto pohľadávka po rozvode ich manželstva nebola predmetom nimi uzavretej dohody o vyporiadaní BSM. Predmetom dohody o vyporiadaní BSM bol len spotrebný úver (úverová zmluva z XX. M. XXXX uzavretá medzi R. a. s. a žalobcom), ktorý však nie je predmetom tohto konania. V prípade, ak žalovaná pohľadávka nebola predmetom tejto dohody, nastupuje ohľadne tejto pohľadávky právny režim v zmysle ustanovenia § 149 ods. 5 Občianskeho zákonníka, a teda sa uplatňuje domnienka v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. V zmysle tejto domnienky platí, že ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou, alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník používa. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve, a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné. Z uvedeného tak vyplýva, že ohľadne spoločných nevyporiadaných pohľadávok nastupuje domnienka ich podielového spoluvlastníctva v 1/2 každého z manželov a každý z nich je oprávnený samostatne si ju uplatniť voči dlžníkovi v 1/2. V prejednávanej veci, tak v čase rozhodovania oboch súdov nižšej inštancie o uplatnenom nároku na strane žalobcu (medzi žalobcom a jeho bývalou manželkou E. T.) neexistovalo nútené spoločenstvo v zmysle § 78 CSP, preto žalovanými nastolená právna otázka týkajúca sa práve existencie tohto núteného spoločenstva na strane žalobcu nemá v konaní relevanciu.

24. Dovolací súd dospel po preskúmaní dovolania k záveru, že žalovanými formulovaná právna otázka nespĺňa atribút podstatnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

25. Dovolací súd v tých okolnostiach, ktoré žalovaní vymedzili v dovolaní ako dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ CSP, nezistil prípustnosť dovolania, a preto dovolanie žalovaných odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie nie je prípustné, preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.